

Kungälv kommun

kommun@kungalv.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Ytterbyskolan 1 i Kungälv kommun

Bakgrund

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Kungälv kommun under våren 2019. I beslut den 28 juni 2019 (dnr 43-2018:9368) konstaterade Skolinspektionen att det förelåg brister i verksamheten vid Ytterbyskolan 1. Skolinspektionen förelade därför Kungälv kommun, i egenskap av huvudman för Ytterbyskolan 1, att vidta åtgärder inom områdena undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, bedömning och betygsättning, trygghet och studiero samt användning av skolbibliotek. Kungälv kommun inkom den 25 november 2019 med en redovisning av de åtgärder som vidtagits med anledning av föreläggandet. Den 15 juni 2020 beslutade Skolinspektionen att avsluta ärende med dnr 2018:9368 med hänvisning till att en ny tillsyn skulle genomföras under läsår 2020/21. Nu aktuellt beslut är en uppföljning av de tidigare konstaterade bristerna vid Ytterbyskolan 1. Till grund för beslutet ligger dels den skriftliga information som huvudmannen inkommit med den 10 mars 2021 och dels intervjuer via videosamtal som Skolinspektionen genomfört med elever, lärare, elevhälsa och rektor den 9, 10 och 29 mars 2021.

Skolinspektionens beslut

Vid tillsyn av verksamheten vid Ytterbyskolan 1 bedömer Skolinspektionen att det föreligger brister inom områdena särskilt stöd och studiero. Skolinspektionen kommer att följa upp huvudmannens arbete med att avhjälpa brister i arbetet med särskilt stöd för elever. Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende konstaterade brister inom området studiero, där Skolinspektionen avstår från att ingripa.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt tidsfristen, inom vilken åtgärderna ska vidtas, med hänsyn till rådande omständigheter.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast den **19 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som

har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande. Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

Särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 7-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Åtgärder

- Se till att rektorn säkerställer att de elever som är i behov av särskilt stöd får sådant stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver. (2 kap. 9 §, 3 kap. 7, 9-10 §§ skollagen)
- Se till att rektorn säkerställer att åtgärdsprogram utarbetas för samtliga de elever som är i behov av särskilt stöd (2 kap. 9 §, 3 kap. 9 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Ytterbyskolans 1 arbete med särskilt stöd för elever. Bedömningen görs mot bakgrund av att Skolinspektionens utredning visar att det finns elever på skolan som inte ges det särskilda stöd som de behöver. Skolinspektionens utredning visar därtill att det inte alltid upprättas åtgärdsprogram för elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. Av intervjuer framgår att det finns flera elever på skolan, vars behov av särskilt stöd har utretts, som inte har något åtgärdsprogram och inte heller ges särskilt stöd trots att en utredning har visat att de behöver det. Det finns därtill elever som inte ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som en utredning har visat att de behöver. Skolinspektionen bedömer att det strider mot författningarnas krav att elever i behov av särskilt stöd inte ges stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver. Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att åtgärdsprogram inte upprättas för alla de elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. Brister i arbetet med särskilt stöd för elever innebär risk för den enskilda elevens möjligheter att nå målen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen).

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 7, 9 och 10 §§ skollagen)

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det finns elever vid Ytterbyskolan som inte ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som en utredning visat att de behöver. Specialpedagogen uppger i intervju att det finns 16 elever i behov av särskilt stöd som inte får sådant stöd. Dessa elevers stödbehov har utretts och eftersom skolan inte kan ge dem särskilt stöd så har åtgärdsprogram inte skrivits, uppger specialpedagogen. Specialpedagogen uppger att dessa 16 elever inte får något särskilt stöd alls, men de får extra anpassningar. Det finns därtill ett fåtal elever som ges särskilt stöd, men inte i den omfattning som en utredning har visat att de behöver. Lärare och rektor bekräftar i intervju att det finns flera elever på skolan som inte ges det särskilda stöd som de behöver.

Samtliga intervjuade grupper uppger att den vanligaste formen av särskilt stöd på skolan är så kallad "resurstid". Det är ämneslärare, speciallärare och elevassistenter som bemannar resurstiden och tiden fördelas ut till elever som behöver särskilt stöd. På resurstid kan elever få individuellt stöd eller stöd i mindre grupp. Enligt specialpedagogen är det inte möjligt att ge alla elever i behov av särskilt stöd resurstid i den omfattning som en utredning har visat att eleverna behöver, eftersom det inte finns tillräckligt med lärare på skolan. Det finns också organisatoriska utmaningar, som innebär att en del elever inte kan delta i en redan befintlig grupp som får resurstid eftersom det inte fungerar utifrån elevernas schema, uppger specialpedagogen. Enligt specialpedagogen saknas det resurstid i ämnena engelska och matematik och det saknas personalresurs för att ge vuxenstöd till samtliga de elever som behöver sådant stöd. Lärare bekräftar i intervju att det finns elever i behov av särskilt stöd som inte ges sådant stöd i den omfattning som de behöver, eftersom skolan ger särskilt stöd "i mån av tid" och utifrån de personalresurser som finns. Lärare uppger vidare att arbetet med

särskilt stöd i stort fungerar väl, men att det förekommer att skolan behöver prioritera bland elever med stödbehov eftersom befintliga personalresurser inte räcker till för att ge särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som alla elever behöver. Enligt vissa lärare förekommer det att bristande vuxenstöd för elever i behov av sådant särskilt stöd leder till att studieron påverkas negativt i vissa klasser. Specialpedagogen och rektorn berättar att de kontinuerligt prövar nya lösningar och hela tiden försöker pussla med elevers och lärares schema för att alla elever som är i behov av särskilt stöd ska få det stöd de behöver. Utifrån skolenhetens förutsättningar är dock detta inte möjligt, vilket får till följd att det finns elever som inte ges det särskilda stöd som de behöver, uppger rektorn och specialpedagogen.

Det upprättas inte åtgärdsprogram för alla elever vid Ytterbyskolan som är i behov av särskilt stöd. Specialpedagogen uppger i intervju att åtgärdsprogram utarbetas för elever som ska ges särskilt stöd. Specialpedagogen uppger vidare att för de elever, vars utredning har visat att de är i behov av särskilt stöd, som inte ges stöd eftersom skolans resurser inte räcker till, utarbetas inte något åtgärdsprogram.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Ytterbyskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Kungälvskommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Studiero

Bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Kungälvskommun inte uppfyller författningskraven avseende att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2.3 elevernas ansvar och inflytande, 2.8 rektorns ansvar). Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § skollagen från att ingripa och avslutar tillsynen i denna del.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever vid Ytterbyskolan 1 inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Bedömningen görs mot bakgrund av att Skolinspektionens utredning visat att det för eleverna i flera klasser vid flera tillfällen i veckan förekommer att deras lektioner störs av högljutt prat om annat än skolarbete eller av spring utanför klassrummet och att lärare inte alltid lyckas komma tillrätta med ordningsstörningarna. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det i samtliga årskurser finns klasser där studieron brister på ett sådant sätt att eleverna flera gånger i veckan inte kan koncentrera sig på sitt skolarbete.

Skolinspektionens utredning visar vidare att lärarna, representanter för elevhälsan och rektorn bedriver ett arbete med åtgärdande, förebyggande och främjande insatser för att skapa studiero på lektionerna. Det arbete som skolan bedriver har dock ännu inte lett till att samtliga elever på skolenheten har en studiemiljö som präglas av studiero, vilket strider mot skollagens krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Av läroplanen framgår att rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det inte är studiero på alla lektioner för eleverna vid Ytterbyskolan 1. Samtliga intervjuade ger samma bild av att studieron varierar på skolan och att studieron brister i en eller flera klasser i varje årskurs. Rektorn uppger att det i sju olika klasser görs riktade insatser eftersom eleverna i dessa klasser inte har studiero på alla sina lektioner. Eleverna i flera klasser uppger att de under flera lektioner varje vecka inte kan koncentrera sig på sina arbetsuppgifter eftersom andra elever pratar högljutt om annat än skolarbete eller går omkring i klassrummet. I någon klass är varje lektion så stökig att det inte är möjligt att koncentrera sig på sina uppgifter, menar några elever. Dessa elever menar att de måste använda hörlurar eller sätta sig utanför klassrummet för att kunna arbeta, eftersom ljudnivån inne i klassrummet är hög. Andra elever berättar att deras lektioner störs av ljud utanför klassrummet, av elever som låter, springer omkring och slår i skåp. Eleverna berättar i intervju att det i flera klasser saknas ordningsregler och att lärare agerar olika för att upprätthålla studieron eller komma tillrätta med ordningsstörningar. Enligt eleverna finns det lärare som inte säger ifrån när elever stör studieron och det finns lärare som, trots att de säger till de elever som stör lektionen, inte kommer tillrätta med ordningsstörningar. Såväl intervjuade elever som lärare uppger att det är svårare att upprätthålla studiero när en klass har vikarie. Lärare uppger i intervju att de arbetar mycket med gemensam lektionsstruktur för att skapa studiero, vilket har gett god effekt. I de klasser där det är svårare att upprätthålla de överenskomna lektionsstrukturerna eller där det finns elever som behöver mer individuellt stöd än vad skolan kan ge, brister studieron, enligt lärarna.

Elever, lärare, elevhälsa och rektor ger en samstämmig bild av att de insatser skolan genomfört med gemensam lektionsstruktur och tydlig undervisning har lett till bättre studiero generellt på skolan. Enligt rektorn behöver dessa gemensamma arbetssätt "sätta sig" bättre hos vissa grupper och rektorn uppger att de på skolan i stort är på god väg, men behöver fortsätta arbeta med studiero. Så väl lärare som elevhälsan berättar att de i den samverkan de har i regelbundna elevhälsomöten för respektive klass diskuterar erfarenheter och delar med sig av framgångsfaktorer i arbetssätt och förhållningssätt. Elevhälsomöten är också ett forum där flera professioner gemensamt diskuterar vilka insatser som behövs i grupper där studieron behöver bli bättre.

Elevhälsan ger exempel på övergripande arbete kring studiero som handlar om elevernas trygghet och lärarnas ledarskap. Bland annat handleder elevhälsopersonal lärare i att hitta en välfungerande struktur för lektionerna, ge lärare strategier för sitt ledarskap i klassrummet och för att kunna säga ifrån. Elevhälsans personal och rektorn ger exempel på riktade insatser som görs i klasser där skolan identifierat att studieron brister. Som exempel uppges bland annat vilka platser eleverna har i klassrummet, hur lektionen startar och insatser för att främja tolerans och trygghet i gruppen. Därtill genomförs även insatser för enskilda elever. Rektorn berättar i intervju om hur arbetet med studiero följs upp och utvärderas, generellt på skolan så väl som i specifika klasser genom exempelvis enkäter och klassavstämningar.

Motivering till avstående från ingripande

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Ytterbyskolan 1 inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten. Enligt 26 kap. 12 § 3 skollagen får Skolinspektionen avstå från att ingripa om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Skolinspektionens tillsyn har, som framgår ovan, visat på brister i elevernas studiero. Skolan har emellertid identifierat dessa problem och genomför samt planerar för att fortsätta följa upp, utvärdera och vidta åtgärder som ska skapa en miljö med god studiero för samtliga skolans elever. Det återstår dock ännu visst arbete för att samtliga elever ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Det har vid tillsynen inte framkommit något som tyder på att skolan kommer att minska sina ansträngningar för att tillförsäkra att eleverna har en skolmiljö som präglas av studiero. Den information som lämnats tyder istället på att skolans arbete kommer att fortsätta till dess att önskat resultat uppnås.

Vid en samlad bedömning av omständigheterna bedömer Skolinspektionen att det finns särskilda skäl mot ett ingripande. Skolinspektionen avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 3 skollagen. Tillsynen avslutas därmed i denna del.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Undervisningen är strukturerad och utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 5 Kursplaner)
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen, 3 kap. 12 d och f §§ skollagen, 9 kap. 4 a § skolförordningen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper)
- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)

- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling. (3 kap. 3 §, 9 kap. 11 § och 10 kap. 12 § skollagen, Lgr 11, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen, Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Åsa Stattin

Föredragande
Signerat av: Åsa Stattin

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Ytterbyskolan 1

Fakta om Ytterbyskolan 1

Ytterbyskolan 1 är en kommunal grundskola i Kungälv kommun. På skolenheten går 605 elever i årskurserna 7-9. Skolan leds av en rektor.